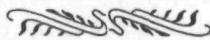

ni mogl včeraj v šlo pri—ti, ker je bil de—š.“ — Precej je imel Tonček rdeča ušesa. Nič mu nisem storila, nič rekla, kakor to: „Jutri zahtevam listek, pisan od očeta.“ Trde so bile te besede, a ni bilo drugače. Drugi dan je pa Tonček prinesel listek pisan od očeta. Ali mar menite, da si še kdaj spisuje opravičenje sam? Kaj še! Še na misel mu ne pride!

Od kdaj pa je pri nas ta navada, da nosijo listke? Veste od takrat, ko je Čefajžev Jožek prosil, če sme iti samo pol ure pred svršetkom pouka domov, da bo pomagal očetu voziti gnoj — pa je šel lovit veverice v gozd. Od onega dne ne lovi več Čefajžev Jožek veveric, pa tudi drugi prihajajo redno v šolo.

Še o Ivanu naj vam povem. Ivan se uči ministrirati. Najtežje mu gre „confiteor“. Tudi z drugimi stavki je križ. Kadar bi moral odgovoriti: „Qui fecit coelum et terram“ — pa reče: „Ci fecit celnum et ternam“, tako, da se človek nehote domisli „terne“. Drugače je pa Ivan marljiv.

Taka, vidite, je naša šola. Kaj pa pri vas? Imate tudi Lojzke, Drejčke, Tončke? Kaj? Pa so našim kaj podobni? Ne? Znabiti pa —. *Mara.*

V cvetu mladosti.

(Prijatelju v spomin.)

Zaveli so gorki južni vetrovi. Vse se je zdelo prenovljeno. Kakor bi že vladala lahnokrila vesna in poljubljala livade in trate, se je zdelo človeku, ko je pogledal zemljo. Nad njo so se bojevale naravne sile: vetrovi so vršali in majali gole vrhove. Nebeško solnce pa se je vozilo v starem veličastvu po neskončnem oboku. In pošiljalo je svoje žarke v vsak kotiček, in pokukali so in se zasmehljali tako ljubko, kot bi se hoteli igrati s skrivnostno naravo in šepetati vodnim valčkom pozdrave iz drugih svetov. Tedaj je v zatišju smrekovega gozda vzkliklo nebroj belih zvončkov, pa so sklanjali svoje drobne glavice in si skoro boječe namigavali: „Ali ne bo še prezgodaj?“

Tako je bilo v naravi, ko si ležal na mehki postelji. Žalostno je bilo tvoje obličje, dragi Poldek, nezabni prijatelj mojih detinskih let. Gledal si skozi okno v probujajočo se naravo, in srce ti je zahrepenelo z neodoljivo silo po toplih, blaženih dneh. Kako rad bi te bil tedaj videl in ti prinesel svežih zvončkov in modrih vijolic, pa nisem smel. Zdravnik je prepovedal. Tako pa nisem mogel k tebi, da bi te tolažil, da bi se pomenkovala kot sva se v zlati vesni ob šumečem potoku, kjer stojé trepetajoči jagnjedi in lahko šepetajo z vrhovi.

Imel si davico.

Še čisto dobro se vsega spominjam. Hitel si iz šole, se prehladil in zbolel. Tiste dni so zaprli vsem šolo. Skoro vsaka hiša je imela bolnika. Mene se ni lotila. Ali otožno mi je bilo radi tebe, nezabni Poldek.

Vesela sva bila in živa kot mravljinca. Mir in nisva mogla biti nikoli. Žilica nama ni dala. No, mladi „možje“ so že taki. Rada sva bila zunaj v prosti naravi. Šla sva k potoku, delala mline, da jih je gonila voda. Vi ne veste, kako je to prijetno! Voda šumi in se peni, drevje šumi, veje se na lahno gibljejo, vodomec zleti iz grma, povodnji kos se koplje v tolmunu in zdaj in zdaj začivka. Mlada junaka pa čepita v sredi potoka, bosopeta in gologlava, zavihane hlače, in rokave privihane do komolca. Zgane se kolo, voda se zažene vanje in ropoče klop-klop kakor v mlinu. Umetnika se pa smejita, in vsa prostrana narava se smeje, hrib in dol in potok s svojo kristalnočisto vodo.

Po gošči sva hodila in iztikala za gnezdi. Vedela sva za mnogo ptičev, kje gnezdijo, koliko jajčkov imajo. Z veseljem sva opazovala, ko so se iz drobnih jajčec izvalili nagi ptički. Kako jih je bilo sram, te revčke? Pa jim je zrastle topla suknjica, lepopisano perjiče, in nekega dne so izleteli iz gnezda.

Zvedela sva za lisičjo luknjo. In privlekla sva od doma težak skopec in ga nastavila zviti lisici. Kako sva se začudila, ko sva prišla drugi dan gledat in sva dobila lisičjo nogo. Zvita žival si je rajši odgriznila nogo, kot bi prišla v pest ljudem. O lisici ni bilo več sluha, dasi je prej pridno hodila v vas in znesla dokaj kokoši v svoj brlog.

Naš sosed je imel črnega kosa. Prav lepo črno suknjo je imel in živorumen kljun. Pel je pa tako lepe napeve vsako jutro, da je bilo neverjetno. Jaz bi ga bil neprenehoma poslušal. V jasnem jutru so tiste njegove pesmi tako segale v srce, kakor bi čul ubrano petje vaške mladine na zeleni trati poleg potoka.

Nekega dne ni bilo sosedovih doma. Tedaj sva se s Poldkom zmuzala v sobo, kjer so imeli kosa, zaprtega v kletki. Ključ so sosedovi puščali v mali špranji poleg okna. To sva dobro vedela. Zato nama ni bilo težko priti do ptička. Prestrašeno naju je gledal in skakal gor in dol. Kaj storiva? Odpreva kletko, da bi mu dala drobtinic v posodico. Tedaj pa smukne skozi vratca in sifota po sobi. Zaletava se v okno in bīje s kljunom in perotnicami po šipi. Jameva ga loviti, da bi ga spravila v kletko. Toda ni se nama posrečilo. Oplašen je letal okrog in imel že vse perje krvavo. Končno se je zgrudil na tla. Bil je kakor mrtev. Žalostna sva ga gledala.

„Kaj bo zdaj?“ sem izpregovoril boječim glasom.

„Domov pojdiva, da naju kdo ne vidi.“

Šla sva otožna in pobita, ker je bil mrtev kos, ki je pel tako lepo. Srce je nama bilo nemirno in vest nama ni dala miru.

Nihče ni zvedel, kdo je bil kriv kosove pogube. Res je poginil. Še danes mi je hudo po ljubki živalci in njenih sladkih pesmih.

Bilo je nekoč po zimi. Še dobro pomnim onega mrzlega dne. Kadar se spomnim nanj, mi prideš na misel tudi ti, nezabni prijatelj Poldek.

Proti večeru je bilo, ko sva se vračala z loke, kjer sva se drsala. Ob znamenju poleg vasi dobiva starega moža, vsega ozeblega. Tresel se je po vsem životu. Poleg njega je bil deček devetih let. Oba neznanca sta bila

slabo oblečena; na nogah sta imela raztrgane črevlje, da so jima palci gledali v mrzli večer. Počasi sta stopala proti vasi. Deček je nesel na rami gosli.

„Dobra dečka, povejta nama, kje naj prenočiva, da ne bova ljudem v nadlego?“ vpraša starec s slabotnim glasom.

„Z nama pojdiva!“

Šli smo proti vasi. Zavili smo v našo hišo, kjer sta sedla tujca za ognjišče, da bi se ogrela. Starcu ni bilo dobro. Začel je težko dihati in prosil je naj ga denejo na gorko. Izpolnili so mu željo in mu dali skromno večerjo, kakršno so imeli že pripravljeno.

Drugi dan je bil starec še bolj slaboten. Želel je duhovnika, da bi se izpovedal. Izpolnili so mu tudi to željo. Spravil se je z Bogom.

Potem je zaželel gosli. Deček mu jih je prinesel. Vzravnal se je pokonci in potegnil z lokom po strunah. Gosli so zapele otožno in žalostno. Deček in Poldek sta se jokala. Tudi meni je bilo težko pri srcu. Gosli so pele in pele, a starcu niso mogle dati zdravja . . .

Tuji deček je ostal tisto zimo pri nas. Spomladi je pa šel bogvekam. Od tedaj ga nisem več videl.

* * *

Tako sva živela s Poldkom. Enkrat je pa tudi on legel in ni več vstal. Zahrepenel je z orjaško silo po življenju in zdravju, a ni bila volja božja.

Kmalu po tistem južnem vetru so zaveli iznova mrzli severni piši. Zvončki so oveneli in oledeneli. Vrani so se podili po zraku.

Poldek je tedaj zasnival večni sen. V cvetu mladosti . . .

Vseh teh dogodkov se spominjam ob tej uri, in težko mi je pri srcu . . .

Bojko.

Prvi maj.

Dobro jutro, dragi bratec,
Dobro jutro Bog ti daj!
Vstani brzo, urno vstani
In pozdravi — prvi maj!

Glej, vse polje kakor zlato,
Biseri po njem blesté,
Hrast se smeje v svetem miru,
Jelke v rajski dan šumé.

In devojka zlatolasa
Preko tihih trat hití,
Pesem peva . . . in v veselju
Sinje ji oko blesti.

Ah, pomlad je — ta nevesta,
Ženin pa je zlati maj . . .
Vstani urno, dragi bratec,
Bog ti dobro jutro daj!

A. P. Grigorjev.

